

Asia: VN/23566/2021

Lausuntopyyntö mielenterveys- ja päihdepalveluja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

Taustatiedot

Onko vastaaja:

Muu järjestö

Mihin hyvinvointialueeseen vastaaja kuuluu (mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue):

-

Vastaajatahon virallinen nimi:

Sininauhaliitto ry

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot:

Pekka Lund

pekka.lund@sininauha.fi

0505223906

Viranomaisille: mahdollisen lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä:

-

1 Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut

1.1 Onko sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä palveluita koskevan pykälän (sosiaalihuoltolain 2 a §, terveydenhuoltolain 8 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2 Sosiaalihuollon palvelut

2.1 Onko yhteisösosiaalityötä koskevan pykälän (sosiaalihoitolaki 7 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Sininauhaliitto pitää esitystä perusteltuna: haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden tavoittamisen ja tukemisen näkökulmasta yhteisösosiaalityön linkittyminen etsivään ja jalkautuvaan työhön sekä tiivis yhteistyö kolmannen sektorin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien sekä diakoniatoyimen kanssa on erityisen perusteltua, samoin integroiminen osaksi päiväkeskustoimintaa.

Yhteistyötä koskeva lain perusteluissa oleva sanamuoto ”voidaan tehdä” on valitettavan väljä. Vuosien käytäntö on osoittanut, että yhteistyövalmius kolmannen sektorin kanssa vaihtelee paikallisesti ja alueellisesti suuresti, millä on surullisen suuria vaikutuksia heikossa asemassa olevien ihmisten palveluihin pääsyyn. Esimerkiksi alueella toimiva STEA-rahoitteinen toiminta saattaa tavoittaa erityisen heikossa asemassa olevia ihmisiä, mutta julkinen palvelujärjestelmä ei ole motivoitunut tekemään yhteistyötä kolmannen sektorin toimijan kanssa ja näin toimivat palvelupolut jäävät syntymättä.

Sininauhaliitto ehdottaa, että muotoilua täsmennetään: ”Sekä yhteisösosiaalityötä että etsivää työtä tulee tehdä yhteistyössä tarkoituksenmukaisten kumppanien, kuten kunnan tai muiden alueella toimivien, esimerkiksi kolmannen sektorin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien sekä diakoniatyön kanssa.”

2.2 Onko mielenterveyden edistämistä koskevan pykälän (sosiaalihoitolaki 7 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.3 Onko päihdetyön palveluna annettavan päiväkeskustoiminnan ja tilapäisen majoituksen pykälän (sosiaalihoitolaki 24 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.4 Ovatko sosiaalipäivystyksen ja terveydenhuollon yhteistyötä koskevaan pykälään (sosiaalihoitolain 29 a §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Päiväkeskustoiminta on ehdottomasti perusteltu, se on uskottava keino tavoittaa palveluiden ulkopuolelle jääviä.

Esityksessä päiväkeskus määritellään tavalla, joka a) kapeuttaa päiväkeskuksen roolia tarpeettomasti, b) jättää tunnistamatta oleellisen näkökulman päiväkeskuksen tavoittamista ihmisistä ja c) sopii vain suuriin kaupunkeihin, mikä uhkaa tuhota koko esityksen perustan.

1. Esitys kapeuttaa päiväkeskuksen roolia.

Päiväkeskus toimii esityksessä perustellusti ”sisäänheittopalveluna”, mutta sillä tulee nähdä myös kaksi muuta roolia. Yhtäältä Sininauhaliiton kokemus päiväkeskustoiminnasta kertoo, että monet tavoitetut heikossa asemassa olevat ihmiset haluavat tulla päiväkeskukseen mutta eivät ainakaan lyhyellä aikavälillä halua ”tulla sisäänheitetyiksi” muihin palveluihin. Tätä selittävät monet syyt, kuten kielteiset kokemukset viranomaisista tai laittomien päihteiden käytön tai muuten rikollisen elämän aiheuttama arkuus siirtyä palveluihin, joissa asioidaan tunnistetusti. Vastatakseen lakiesityksessä esitettyihin tarpeisiin yhdenmukaisista ja vaikeasti palveluun päätyviä henkilöitä tavoittavista palveluista esitystä päiväkeskuksesta tulee muuttaa siten, että päiväkeskus nähdään myös pitkäkestoisena tukimuotona, ei vain tilapäisenä tavoittamisen ja ”sisäänheittämissä” palveluna.

Sininauhaliiton jäsenjärjestöjen ylläpitämät päiväkeskukset toimivat jo nykyään sisäänheittopalveluna, toisaalta ne toimivat yllä kuvatulla tavalla pitkäkestoisena ainoana palveluna huonosti palveluihin sitoutuvalle kohderyhmälle. Lisäksi päiväkeskukset toimivat pitkäkestoisen kuntoutumisen palveluna. Päiväkeskus tarjoaa ympäristön pitkäkestoiselle kuntoutumiselle.

Sininauhaliitolla on huoli, että päiväkeskus kapeutuu tavoittamisen ja eteenpäin ohjaamisen palveluksi, vaikka etenkin pitkäkestoista tukea ei ole tarjolla muissa palveluissa. On vastuutonta tavoittaa ja ohjata eteenpäin ihmisiä, joille ei kuitenkaan ole tarjolla riittävää tukea. Siksi Sininauhaliitto esittää, että päiväkeskuspalvelua laajennetaan siten, että se kattaa myös pitkäkestoisen tuen: kun ihminen on tavoitettu ja ohjattu eteenpäin, hän voi sekä muiden palveluiden rinnalla että niiden päätyttyä jatkaa asiointia päiväkeskuksessa. Tällainen päiväkeskuspalvelu on monella tapaa resurssiviisas: Sama tila ja henkilökunta voi sekä tavoittaa uusia että tukea jo aiemmin tavoitettuja ja palvelujen piiriin päässeitä henkilöitä. Lisäksi päiväkeskustyyppinen toiminta tarjoaa mahdollisuuden sellaiseen pitkäkestoiseen tukeen, joka monta kertaa on päihdeongelmasta kuntoutumisessa välttämätöntä. Osin tämä rooli voi toteutua siten, että päiväkeskuksen yhteydessä toteutetaan sosiaalisen kuntoutuksen palvelua lakiesityksessä esitetyllä tavalla.

2. Päiväkeskusta koskeva perustelu ei riittävästi tunnista erityishaasteita, joita on juuri sillä kohderyhmällä, jota päiväkeskuksen avulla pyritään auttamaan palveluiden piiriin. Jotta päiväkeskus pystyy vastaamaan sille lakiesityksessä asetettuun tavoitteeseen heikossa asemassa olevien tavoittamisesta ja eteenpäin ohjaamisesta, lakiin olisi lisäksi kirjattava selkeästi näkyviin, että heikossa asemassa olevia ei voida auttaa keskittymällä vain päihteiden ongelmalliseen käyttöön. Heikossa asemassa oleminen tarkoittaa sitä, että henkilöllä on myös muita arjen ja elämän haasteita, kuten työttömyyttä, rikostaustaisuutta, mielenterveyden ongelmia, yksinäisyyttä, itsetunto-

ongelmia. Asunnottomuuteen liittyvät ongelmat on nostettu erikseen esiin velvoitteessa tarjota tilapäistä majoitusta, mikä on hyvä asia, mutta asunnottomuus on vain yksi mahdollisista päihdeongelman kanssa rinnakkaisista ongelmista.

Päiväkeskuspalvelun on pystyttävä tarkastelemaan ihmistä laajemmin kuin vain päihdepalveluiden asiakkaana voidakseen auttaa aidosti heikossa asemassa olevaa ihmistä. Tämä näkökulma on läsnä lakiesityksen perusteluissa, mutta Sininauhaliiton näkemyksen mukaan se voisi korostua vielä vahvemmin ja eksaktimmin: päiväkeskuspalvelusta säädettäessä on korostettava monialaista lähestymistapaa ja päihteisiin liittyvien kysymysten lisäksi esimerkiksi rikostaustaisuuteen ja mielenterveyden erilaisiin haasteisiin liittyvää osaamista ja näkökulmaa. Laki ei saa antaa mahdollisuutta tulkita päiväkeskuspalvelu kapea-alaisesti vain päihdepalveluna, koska suppeasti ymmärrettynä päiväkeskus ei onnistu toteuttamaan sille asetettua tavoitetta vaikeasti palveluihin pääsevien ihmisten saattamisessa palveluiden piiriin. Nämä ihmiset eivät ole nykyisten päihdepalveluiden piirissä juuri siksi, että nykyiset päihdepalvelut eivät tunnista ihmistä psykofyysisenä kokonaisuutena ja heidän monelle elämänsäalueelle ulottuvia kokonaisvaltaisia ongelmiaan riittävän hyvin. Tästä syystä ne eivät sovellu henkilöille, joiden toipumispääoma on erittäin vähäinen. Jotta päiväkeskus uutena lakisääteisenä palveluna pystyy parantamaan tilannetta, päiväkeskus ei saa toistaa nykyisten päihdepalveluiden kyvyttömyyttä vastata monialaisiin haasteisiin.

3. Esitys soveltuu vain suuriin kaupunkeihin. Lakiesityksessä todetaan, että kun pitkien välimatkojen tai vähäisen väestöpohjan takia kuvattua päiväkeskuspalvelua ei voida toteuttaa, on huolehdittava, että tarpeisiin vastataan ja palvelupolut toteutuvat ”muilla tavoin”. Tämä ei missään tapauksessa riitä; tämä kohta on Sininauhaliiton näkemyksen mukaan koko lakiesityksen heikoin kohta. Esitys jättää muut kuin suurten kaupunkien asukkaat eriarvoiseen, jopa mielivaltaiseen asemaan. Pahimmillaan kehitys voi johtaa siihen, että päiväkeskuksesta tulee kattava ja hyvin resursoitu palvelu, joka keskittyy hyvinvointialueen keskuskaupunkiin, ja muut alueet jäävät vaille palvelua. Päiväkeskus on nimenomaan lähipalvelu, joka pitää olla saavutettavissa lähellä tarvitsijoita. Erityisen heikossa asemassa olevien ihmisten palvelut tulee viedä lähelle heitä. Ei ole perusteltua säätää lakia päiväkeskuspalvelusta, jonka jo säädettäessä tiedetään soveltuvan vain joillekin paikkakunnille ja siten vain osalle kansalaisista. Tämä lisää eriarvoisuutta, jota lain nimenomaan pitäisi poistaa.

Sininauhaliitto esittää, että tätä kohtaa lakiesityksestä täsmennetään.

- On tärkeä korostaa päiväkeskuksen luonnetta lähipalveluna.

- On luotava minimikriteerit lähipalvelupäiväkeskukselle: esimerkiksi mitä palveluita sieltä on saatava ja kuinka usein sen on oltava auki. On selvää, että tilapäisasumisen vaatimus on lähipalvelupäiväkeskukselle kohtuuton eikä sille myöskään monin paikoin ole tarvetta, koska asunnottomuus keskittyy suuriin kaupunkeihin.

Lisäksi Sininauhaliitto vaatii, että tässä lainkohdassa huomioidaan palveluiden esteettömyys. Jotta päiväkeskuspalvelu voi aidosti tavoittaa vaikeasti palveluihin pääsevät henkilöt, se tulee tarjota siten, että palveluun on esteetön pääsy.

Näin voidaan turvata tasapuolinen ihmisten kohtelu ja aidosti tavoittaa heitä, joille palveluihin pääsy nyt on vaikeaa.

2.5 Onko äkillisissä järkyttävissä tilanteissa annettavan psykososiaalisen tuen pykälän (sosiaalihuoltolaki 29 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.6 Onko päihde- ja riippuvuustyön toteuttamisen pykälän (sosiaalihuoltolaki 33 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Sininauhaliitto kiittää siitä, että esityksessä edellytetään, että asumisen palveluja on tarjottava myös heille, jotka eivät pysty sitoutumaan raittiuteen tai hoitoon. Vaikka Asunto ensin -ajatusta ei tässä mainita, sisällöllisesti perusteluteksti sitoutuu Asunto ensin -ajatukseen. Tämä on tärkeää olla velvoittava hyvinvointialueille, kuten lain myötä olisi.

Samoin Sininauhaliitto kiittää siitä, että läheisten ja omaisten tuen tarve on huomioitu, samoin kokemusasiantuntijoiden käyttämisen mahdollisuus ”kehittämistyön tukena ja apuna” – lisäksi tässä voidaan todeta, että kokemusasiantuntijoita voidaan käyttää myös palvelun toteuttamisessa.

Rahapeliongelma on melko yleinen, mutta palvelujärjestelmässä huonosti tunnistettu ongelma. Sininauhaliiton pelihaittatyön (ml. Peluuri) vuosien kokemusten perusteella tuki- ja hoitopalveluita rahapeliongelmaan on huonosti saatavilla ja merkittävä osa apua tarvitsevista jää vaille tarpeenmukaista tukea ja hoitoa. Sininauhaliitto (ml. Peluuri) kannattaa sitä, että muut riippuvuudet tulevat mainituiksi pykälän 2 uudessa 1 momentissa, mutta ehdottaa, että rahapeli- tai yleisesti peliriippuvuus mainittaisiin eksplisiittisesti momentissa, ei vain säädöskohtaisissa perusteluissa. Sininauhaliitto perustelee momentin täydentämistä (raha)peliriippuvuuden yleisyydellä, vakavuudella ja tämänhetkisen hoitotilanteen heikkoudella.

Sininauhaliitto ja Peluuri pitävät tärkeänä, että päihdetyön lisäksi muu riippuvuustyö, kuten raha- ja digipieliongelmat huomioidaan lainsäädännössä. Vaikka lakiehdotukseen on lisätty muut riippuvuusongelmat, se ei riittävällä tavalla huomioi rahapeliongelmaan liittyviä erityispiirteitä, kuten rahapeliongelmissa kärsivien tarvetta talous- ja velkaneuvonnan palveluihin osana hoidon kokonaisuutta. Talous- ja velkaongelmiin liittyvät palvelutarpeet tulee huomioida sekä pelaajien että heidän läheistensä osalta.

Sosiaalihuoltolaissa tulee varmistaa päihde- ja riippuvuustyöhön liittyvä erityisosaaminen ja -palvelut säätämällä päihde- ja riippuvuustyöstä myös erillisenä sosiaalihuollon palveluna (luku 3, 14 §) menettelytapoja koskevan 4. luvun sijaan vastaavalla tavalla kuin palveluista ehdotetaan säädettäväksi terveydenhuoltolaissa (28 §).

Ongelmallisesti pelaavat hakeutuvat huonosti avun piiriin ja usein apua haetaan vasta, kun ongelmat ovat todella vakavia. Nykyinen ehdotus kaventaa pahimmillaan hoidon ja kuntoutuksen terveydenhuollon hoidon tarpeen arviointiin perustuvaksi sairaanhoidoksi, mikä saattaa osaltaan heikentää ongelmallisesti pelaavien tilannetta ja nostaa palveluihin hakeutumisen kynnystä entisestään. Vastuun palvelutarpeen arvioinnista ei tule siirtyä liiaksi terveydenhuoltoon, vaan palveluihin tulee päästä matalalla kynnyksellä myös ilman diagnoosia. Terveydenhuoltolain mukaisen hoidon tarpeen arvioinnin lisäksi hoitoa tulee saada sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella.

2.7 Onko mielenterveystyön toteuttamisen pykälän (sosiaalihuoltolaki 33 c §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.8 Ovatko omatyöntekijän pykälään (sosiaalihuoltolaki 42 §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.9 Onko sosiaalihuoltolakiin ehdotettu sääntely mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta riittävä ja tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.10 Puuttuuko sosiaalihuoltolakiin ehdotetusta sääntelystä jotain keskeistä mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta?

Ei

Perutelut kyllä vastaukselle:

-

3 Terveydenhuollon palvelut

3.1 Onko mielenterveyden edistämistä koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 20 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.2 Onko mielenterveyspalveluja koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 27 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.3 Onko päihde- ja riippuvuuspalveluja koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 28 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Sininauhaliitto kannattaa sitä, että muut riippuvuudet tulevat mainituiksi pykälän 2 uudessa 1 momentissa, mutta ehdottaa, että rahapeli- tai yleisesti peliriippuvuus mainittaisiin eksplisiittisesti momentissa, ei vain säädöskohtaisissa perusteluissa. Sininauhaliitto perustelee momentin täydentämistä (raha)peliriippuvuuden yleisyydellä, vakavuudella ja tämänhetkisen hoitotilanteen heikkoudella.

3.4 Onko opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoitoa opioidilääkkeillä koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 28 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.5 Onko kiireellistä hoitoa koskevaan pykälään (terveydenhuoltolaki 50 §) ehdotettu lisäys tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.6 Ovatko terveydenhuollon ja sosiaalipäivystyksen yhteistyötä koskevaan pykälään (terveydenhuoltolaki 50 a §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.7 Onko äkillisissä järkyttävissä tilanteissa annettavan psykologisen tuen pykälän (terveydenhuoltolaki 50 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.8 Onko sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymää hoitoa huumausainerikoksissa koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 78 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.9 Onko työhajausta koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 78 c §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.10 Onko terveydenhuoltolakiin ehdotettu sääntely mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta riittävä ja tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.11 Puuttuuko terveydenhuoltolakiin ehdotetusta sääntelystä jotain keskeistä mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta?

Ei

Perustelut kyllä vastaukselle:

-

4 Mielenterveyslaki

4.1 Ovatko ohjausta ja valvontaa koskevaan pykälään (mielenterveyslaki 2 §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

4.2 Onko tahdosta riippumattoman hoidon järjestämistä koskevan pykälän (mielenterveyslaki 3 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

4.3 Onko opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoitoa koskevan pykälän (mielenterveyslaki 6 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

5 Päihdehuoltolaki

5.1 Onko mielestänne perusteltua, että mahdollisuus määrätä tahdosta riippumattomaan hoitoon väkivaltaperusteella poistettaisiin?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

6 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista

6.1 Ovatko Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 18 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

7 Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista

7.1 Ovatko ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 2 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

8 Laki Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä

8.1 Ovatko Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain 1 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

9 Huumausainelaki

9.1 Ovatko huumausainelain 4 §:n 2 momenttiin ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

10 Laki Vankiterveydenhuollon yksiköstä

10.1 Onko Vankiterveydenhuollon yksiköstä annettuun lakiin ehdotettu uusi 16 a § perusteltu?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

11 Siviilipalveluslaki

11.1 Ovatko siviilipalveluslain 93 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

12 Laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa

12.1 Ovatko henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 35 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

13 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

13.1 Ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14 Vaikutusten arviointia, toimeenpanoa ja aikataulua koskevat kysymykset

14.1 Ovatko arviot esityksen kustannusvaikutuksista mielestänne realistiset?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Sininauhaliitto kiittää esitystä peruslähtökohdasta: hoitamattomat ongelmat tai liian myöhään tavoitetut ihmiset muodostuvat palvelujärjestelmälle kalliimmaksi kuin hoidetut ja varhain tavoitetut. Esitetyt toimenpiteet vaikuttavat myönteisesti kaikkein haavoittumattomimmassa asemassa olevien ihmisten tilanteeseen.

Sininauhaliitto arvioi esitetyt taloudelliset vaikutukset alimitoitetuiksi. Päiväkeskustyön, yhteisösoseaalityön sekä etsivän työn toteuttaminen riittävästi resursoiden tuottaa Sininauhaliiton arvion mukaan enemmän uusia kuluja kuin esityksessä on arvioitu. Kuluja syntyy, koska näihin varhaisesti tavoitaviin ja pahempia ongelmia ehkäiseviin palveluihin tarvitaan riittävä resursointi, jotta ne ovat aidosti vaikuttavia. Vastaavasti Sininauhaliitto arvioi, että pitkän tähtäimen syntyvät säästöt ovat merkittävästi suurempia kuin kulut. Säästöt syntyvät, kun ihmisiä tavoitetaan palveluiden piiriin tilanteissa, joissa heidän tilanteensa ei ole vielä liian kompleksinen eikä niiden ratkaiseminen edellytä kalliita sote-palveluja. Riittävän hyvin resursoitu varhainen ja matalan kynnyksen tuki säästää kalliita erikoissairaanhoidon kuluja merkittävästi, kun varhain tavoitetut ihmiset eivät päädy niin usein hoitoon tapaturmien, väkivaltatilanteiden, paleltumien, myrkytystilanteiden tai sisäelinvaurioiden takia.

14.2 Ovatko arviot lapsivaikutuksista mielestänne realistiset?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14.3 Ovatko arviot muista vaikutuksista mielestänne realistiset?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Sininauhaliitto kiittää sitä, että esityksessä a) nostetaan esiin vaikutukset julkisen ja kolmannen sektorin toimintojen yhteistyöhön, b) selkeytetään ja vahvistetaan sosiaalisen kuntoutuksen asemaa ja c) luodaan uskottava ja selkeä kuva vaikutuksista STEA-rahoitteiseen toimintaan.

14.4 Kommentit koskien ehdotusta lakimuutosten voimaantuloajasta 1.1.2023 ja muutosten toimeenpanoa?:

-

15 Asetusluonnokset

15.1 Kommentit koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi mielenterveysasetuksen eräiden säännösten kumoamisesta?

-

15.2 Kommentit koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi päihdehuoltoasetuksen eräiden säännösten kumoamisesta?

-

15.3 Kommentit koskien ehdotusta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi hyväksyttävästä hoidosta huumausainerikoksissa?

-

16 Mahdolliset muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen

16.1 Mahdolliset muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen:

Sininauhaliitto edellyttää, että palveluiden esteettömyys huomioidaan lakitekstissä.

Sininauhaliitto esittää, että läheisten oikeudessa saada palveluita huomioitaisiin myös ne läheiset, joiden päihteitä käyttävä läheinen on kuollut eikä itse siten enää ole palveluiden asiakas. Läheisten päihdepalveluiden tulee kattaa myös ne tilanteet, joissa läheisen tuen tarve jatkuu päihteitä käyttäneen kuoleman jälkeen.

Lund Pekka
Sininauhaliitto ry